

Producenten, regissören och aktören

I denna artikel bekantar vi oss med de personer som utvecklat öppna universitetskursen "Dokumentbeskrivning och innehållsanalys (5 sv)." Vi får även höra vad några av kursens deltagare tycker om att studera på nätet.

TEXT & BILD: KATARINA ANTMAN

Vad innebär då en virtuell kurs i dokumentbeskrivning och innehållsanalys? I korthet kan man säga att det är en kurs inom informationsförvaltning som lär deltagarna grunderna i katalogisering, klassifikation och indexering. Kursen pågår totalt tretton veckor varav deltagarna samlas tre gånger i Åbo för närstudier. Däremellan jobbar de hemifrån med att göra övningar och delta i diskussioner via Internet med hjälp av inlärningsmiljön Lotus Learning Space

Deltagarna kan själva välja tidpunkten då de arbetar med kursen, så länge som de håller sig inom ramen för kursens deadline. Feedback får de kontinuerligt av lärarna och vid tekniska problem kan de vända sig till mig, *Katarina Antman*, i egenskap av kursplanerare. De flesta av kursens 22 deltagare kommer från biblioteksvärlden runt om i Svenskfinland: Helsingfors, Esbo, Åland, Åbo, Pargas, Kimito, Malax och Ytterse.

Nancy Pettersson

I ämnet informationsförvaltning har öppna universitetet en väldigt duktig ämnesplanerare, *Nancy Pettersson*. Hennes uppgift är att omvandla de traditionella kurserna till virtuella helheter. Genom hela utvecklingsprocessen arbetar hon tillsammans med kursens lärare, *Sara von Ungern-Sternberg* och *Gu-*

nilla Widén-Wulff, med att göra övningar, söka bakgrundsmaterial och skapa en fungerande helhet. Svårast och mest tidskrävande är det att skapa fungerande övningsuppgifter, säger Nancy.

Men eftersom hennes arbetsrum ligger vägg i vägg med lärarnas så är det bara för henne att sticka sig in i grannrummet om hon kör fast.

Då kursen väl är igång träffar hon inte alltid deltagarna personligen, men hon figurerar hela tiden i kulisserna. Lärarna ger feedback på hur kursen fungerar och vilka förbättringar som bör göras inför nästa kursstart.

Stöd för utvecklingsarbetet

Nancy har deltagit flitigt i de utbildningsdagar som fortbildningscentralen har arrangerat inom virtualiseringen. Hon tycker att dessa tillfällen har gett henne många nya fräscha idéer som direkt stöder hennes eget arbete.

–Fast ibland kan det ju även kännas lite tungt då man inte hinner ta alla nya teorier och idéer i beaktande i den egna kursen, säger hon.

"Ju fler kockar desto bättre soppa!"

Jag frågar Nancy om det känns jobbigt med så många, två lärare och en kursplanerare, som säger sitt om hennes arbete?

–Tvärtom, det kan bara bli en bättre kurs om man är flera. Man ser på saker ur olika synvinklar och kan bolla idéer med varandra.

Nancy känner att hon arbetar självständigt men med en stark stödgrupp bakom sig. Skratande säger hon att för virtuella kurser passar följande ordspråk väldigt bra: "Ju fler kockar desto bättre soppa!"

Gunilla Widén-Wulff

Då Gunilla tillfrågades om hon kunde tänka sig att virtualisera katalogiseringsdelen av kursen var hennes första spontana tanke "nej, det går inte". Hon tyckte att kursen var för prak-

tisk för att kunna sättas på nätet och att deltagarna omöjligt kunde lära sig lika mycket som då man föreläser för dem i ett klassrum. När jag intervjuar Gunilla har deltagarna kommit ungefär halvvägs igenom hennes del av kursen. Hon ser mycket glad och nöjd ut och berättar att kursdeltagarna jobbar väldigt flitigt. Alla har uppfattat kursens innehåll mycket bra. Hon säger att det varit väldigt roligt och att hon även själv lärt sig oerhört mycket.

Frågor och svar genomtänkta

Kursen kan ta mera tid av läraren, eftersom det tar längre tid att formulera sig i skrift än i ord. Det går därför lätt för mycket tid till handledningen, menar Gunilla.

–Men fördelen är att jag själv hinner förbereda mina svar och kan ge mera strukturerad feedback.

–Kontakten till de studerande varierar, det hänger ju på var och en att själv vara aktiv och ta kontakt om man har frågor. De som inte tar kontakt förblir mera "anonyma".

Man märker dock att de som tar kontakt har funderat igenom saker och ting på egen hand. Deras frågor är ofta väl genomtänkta, säger hon.

Det mesta kan virtualiseras

Gunillas inställning till nätkurser har nu förändrats, hon tror att man nog kan virtualisera det mesta.

–Man måste bara sätta sig in i det småningom; börja med lättare bitar och sedan fundera hur man kan omforma de svårare bitarna.

Fördelen med en nätkurs är enligt henne att då man planerar kursen är man tvungen att tänka igenom kursen helt och hållet och detta leder till att kursen blir mera organiserad och strukturerad.

Sara von Ungern-Sternberg

Sara ansvarar för klassifikations- och indexeringsbiten som hon tycker passar utmärkt som nätkurs.

–En fördel med nätkurser kan för läraren vara att man måste skriva ner sina instruktioner klart och tydligt. Man är även tvungen att se på sitt material med andra ögon då man utformar materialet för nätbruk.

–Att material finns samlat på ett ställe, jfr med att man har sina mappar i hyllorna är ju också bra, säger hon skrattande.

Personlig nätundervisning

Sara är positivt överraskad över att undervisningen på nätet känns så personlig. – Man lär känna deltagarna trots att man inte träffas så ofta. Då allting kommer i skriftlig form från deltagarna går det även lättare att bedöma deras prestationer.

En nackdel med nätkurser tycker Sara är att man inte kan ta upp allt som man brukar prata om vid normala föreläsningstillfällen, man måste noggrant

välja vilka övningar som man sätter på nätet. Fördelarna överväger dock klart nackdelarna, säger hon.

Tysta och blyga blir stjärnor på nätet

Eftersom nätkurser tillåter att man tar sig tid att fundera innan man skriver sitt inlägg kan detta helt kasta om rollerna i "klassen". De som är vana att uttrycka sina åsikter i det traditionella klassrummet är kanske inte lika spontana på nätet.

–Istället kanske de personer som brukar vara tysta och blyga i klassrummet blir stjärnor på nätet.

Några deltagares åsikter

Då kursdeltagarna samlas för närstudieträff i Åbo passar jag på att fråga några av dem vad de tycker om att studera på nätet.

Mona Söderblom från Kimito (till höger bilden ovan) och *Lena Talvitie* från Malax deltar båda i kursen av samma orsak. Då de har klarat av hela 20 sv helheten har de den behörighet de behöver för att kunna söka tjänst på bibliotek, om en lämplig tjänst blir ledig. Lena jobbar

på Svenska Yrkeshögskolans bibliotek i Vasa och säger att det skulle ha varit omöjligt för henne att delta i denna utbildning om inte kurserna var på nätet.

–Nätkurser passar mig bra, man får sätta sig ner och jobba då man själv vill. Det är inte svårt att gå på nätkurs.

Mona som arbetar på kommunbiblioteket i Kimito tycker att det nog kan vara ganska tungt att både studera och jobba.

–Men på nätkurser kan man ju välja att jobba då det passar en själv bäst, oberoende av om det är på dagen eller på natten. Det är också ett bra alternativ

erfarenhet så man klarar det därför helt säkert. Och sen träffar man ju många trevliga människor som man kan fortsätta hålla kontakt med efter kursen.

Kan man använda text-TV så kan man även gå på nätkurs!

Tomas Tornberg arbetar på Arcadas bibliotek i Esbo men saknar utbildning inom området. Ibland utför han uppgifter på jobbet utan att veta exakt "varför" saker och ting görs på ett visst sätt. Nu hoppas han få lära sig teorin bakom det praktiska arbetet.

–Nätkurser passar mig ypperligt. Man kan jobba i delar; påbörja en uppgift och fortsätta senare. Dessa kurser kan även vara bra för personer som känner sig lite blyga och osäkra i grupp. På nätet kan man vara "aktiv och anonym" på ett helt annat sätt än i ett vanligt klassrum, det är lättare att komma igång.

För Tomas var varken nätstudier eller inlärningsmiljön bekanta från förr. Men tekniken behöver man absolut inte vara rädd för, tycker han.

–Kan man använda text-TV så kan man även gå på nätkurs!

INFORMATIONSFÖRVALTNING, 20 SV

Introduktion till information management, 3 sv
Dokumentbeskrivning och innehållsanalys, 5 sv
Informationskällor, 4 sv
Grundkurs i informationssökning, 2 sv
Beståndsutveckling och externa informationsresurser, 2 sv
Elektronisk publicering, 1sv

Datastrukturering och design av databaser, 3 sv
Studiehelheten startar nästa gång i Åbo hösten 2002.

Vill du veta mera?

För närmare information kontakta kursplanerare
Katarina Antman, tfn: (02) 215 4266, katarina.antman@abo.fi.

